UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2021/1684

z 29. apríla 2021

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu ôsmeho, deviateho, desiateho a jedenásteho Európskeho rozvojového fondu za rozpočtový rok 2019

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu ôsmeho, deviateho, desiateho a jedenásteho Európskeho rozvojového fondu za rozpočtový rok 2019,

— so zreteľom na odpovede, ktoré poskytla Komisia na otázky na písomné zodpovedanie položené komisárke Urpilainenovej na vypočutie vo Výbore pre rozpočtovú kontrolu 1. decembra 2020;

— so zreteľom na článok 99, článok 100 tretiu zarážku a na prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre rozvoj,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0095/2021),

A. keďže Komisia plne podporuje správu Európskeho rozvojového fondu (ERF), pričom nesie konečnú zodpovednosť za zákonnosť a správnosť operácií ERF, ako aj dohľad nad procesom finančného výkazníctva ERF;

B. keďže Parlament bude môcť riadne vykonávať svoju úlohu orgánu udeľujúceho absolutórium len vtedy, ak ho bude Komisia pravidelne a komplexne informovať a poskytovať mu podrobné informácie o projektoch financovaných z ERF a ich príjemcoch;

C. keďže Parlament – na rozdiel od iných nástrojov rozvoja – nie je zapojený do vytvárania a prideľovania zdrojov ERF;

D. keďže účinné predbežné podmienky a pravidelné kontroly sú kľúčovými prvkami pri zabezpečovaní účinnosti a správneho finančného riadenia ERF;

E. keďže je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa rozvojová pomoc využívala v súlade s jej pôvodným účelom, ktorým je obmedziť a napokon odstrániť chudobu, ako sa uvádza v článku 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), s náležitým zohľadnením zásad účinnosti pomoci a rozvoja;

F. keďže európska rozvojová pomoc a verejné investície by mali podporovať spoločné priority a politické ciele vrátane odstránenia chudoby, opatrení v oblasti klímy a životného prostredia, hospodárskych a obchodných politík a riadenia migrácie a mali by byť plne v súlade so zásadami základných ľudských práv, demokracie a dobrej správy vecí verejných;

G. keďže 17 cieľov udržateľného rozvoja sú hlavnými cieľmi, ktoré sa majú sledovať v rámci nástrojov spolupráce vo verejnom, ako aj súkromnom sektore;

H. keďže predpokladom udržateľného rozvoja je existencia transparentného, inkluzívneho a efektívneho participatívneho procesu formovania politiky;

I. keďže udržateľnosť má kľúčový význam pri dosahovaní stanovených cieľov a výsledkov, a najmä dlhodobého vplyvu rozvojovej pomoci;

J. keďže zosúladenie rozvojovej spolupráce Únie s rozvojovými prioritami partnerských krajín by sa malo vždy plne rešpektovať a je kľúčovým prvkom Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj (Agenda 2030); keďže kultúrna a jazyková príbuznosť medzi členskými štátmi a partnerskými krajinami môže podporiť dodržiavanie cieľov udržateľného rozvoja stanovených v Agende 2030;

K. keďže súdržnosť politík a komplementárnosť rôznych vonkajších politík by sa mala dôsledne skúmať, najmä ak sa viaceré politiky vykonávajú v jednej partnerskej krajine, s cieľom podporiť spoluprácu medzi verejnými a súkromným sektorom, synergie a kompromisy medzi existujúcimi politikami a v čo najväčšej miere zabrániť zbytočnej administratívnej záťaži;

L. keďže Komisia nesie konečnú zodpovednosť za zákonnosť a správnosť operácií súvisiacich s vedením účtov ERF a za dohľad nad procesom finančného monitorovania a výkazníctva ERF;

M. keďže monitorovaciu činnosť Komisie by uľahčila normalizácia komunikačných kanálov medzi partnerskými krajinami, subjektmi financovanými ERF a Úniou;

N. keďže vonkajšie intervencie Únie sú zabezpečované prostredníctvom medzinárodných organizácií, ktoré využívajú financovanie Únie alebo sa podieľajú na financovaní projektov spolu s Úniou, a prinášajú výzvy v oblasti dohľadu a správy;

O. keďže rozpočtová podpora pre udržateľný rozvoj zohráva kľúčovú úlohu ako hnacia sila zmeny a pri riešení hlavných rozvojových výziev, ale takisto sa vyznačuje značným rizikom v oblasti správy a mala by sa poskytovať iba vtedy, ak je prijímateľský štát schopný preukázať dostatočnú mieru transparentnosti, zodpovednosti, dodržiavania zásad právneho štátu a ľudských práv pred tým, ako sa mu poskytne pomoc formou rozpočtovej podpory, po ktorej nasledujú dôkladné ex-post kontroly;

P. keďže posilnenie transparentnosti a boj proti korupcii a podvodom sú kľúčovými faktormi úspešnosti operácií v rámci rozpočtovej podpory Únie;

Q. keďže podpora Únie v oblasti správy je hlavnou zložkou rozvojovej pomoci pri realizácii účinných reforiem správy;

Vyhlásenie o vierohodnosti

Plnenie rozpočtu a vykonávanie projektov ERF (8. až 11. ERF) v roku 2019

1. konštatuje, že jedenásty ERF predstavuje 45,5 % portfólia Generálneho riaditeľstva Komisie pre medzinárodné partnerstvá (GR INTPA), pokiaľ ide o platby v roku 2019; konštatuje, že záväzky ERF dosiahli v roku 2019 výšku 3 986 miliónov EUR, čo je tesne pod ročnou cieľovou výškou 4 057 miliónov EUR (98,25 % ročného cieľa v porovnaní so 109,3 % v roku 2018); konštatuje, že platby dosiahli výšku 3 910 miliónov EUR, čo predstavuje mieru plnenia 88,9 % cieľovej sumy 4 057 miliónov EUR (v porovnaní s 98,2 % v roku 2018); okrem toho konštatuje, že v roku 2019 predstavovali záväzky Európskej investičnej banky (EIB) 156 miliónov EUR, pričom všetky súviseli s investičným nástrojom, zatiaľ čo platby EIB predstavovali 40 miliónov EUR a všetky sa tiež týkali investičného nástroja;

2. víta pravidelné úsilie GR INTPA o zníženie predchádzajúceho predbežného financovania a starých nevyčerpaných záväzkov, pričom cieľová hodnota je 25 %; konštatuje, že GR INTPA prekročilo svoj cieľ znížením predchádzajúceho predbežného financovania v prípade ERF o 37 % (40 % v prípade ostatných oblastí pomoci) a o 36 % v prípade starých nevyčerpaných záväzkov v rámci ERF (35 % v prípade iných oblastí pomoci);

3. konštatuje, že GR INTPA dosiahlo svoj cieľ, ktorým je maximálne 15 % starých zmlúv s uplynutou platnosťou v prípade ERF, čo predstavuje mierne zlepšenie v porovnaní s rokom 2018, keď bol tento cieľ na úrovni 17 %; konštatuje, že v celej oblasti svojej zodpovednosti dosiahlo 13 % úroveň; konštatuje, že zlepšenia vyplývajú zo zavedenia nových postupov v septembri 2017;

4. berie na vedomie ukončenie ôsmeho ERF a zámer Komisie ukončiť do konca roku 2020 deviaty ERF; vyzýva Komisiu, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o splnení tohto zámeru;

Spoľahlivosť účtovnej závierky

5. víta skutočnosť, že Dvor audítorov vo svojej výročnej správe o aktivitách financovaných z 8., 9., 10. a 11. ERF za rozpočtový rok 2019 dospel k záveru, že účtovná závierka za rozpočtový rok končiaci sa 31. decembra 2019 vyjadruje verne zo všetkých významných hľadísk finančnú situáciu ERF, že výsledky ich operácií, ich peňažné toky a zmeny ich čistých aktív za príslušný rozpočtový rok ukončený k tomuto dátumu sú v súlade s ustanoveniami nariadenia Rady (EÚ) 2018/1877 ([1]) (nariadenie o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na ERF) a účtovnými pravidlami schválenými účtovníkom;

([1]) Nariadenie Rady (EÚ) 2018/1877 z 26. novembra 2018 o finančných pravidlách, ktoré sa vzťahujú na 11. Európsky rozvojový fond a o zrušení nariadenia (EÚ) 2015/323 (Ú. v. EÚ L 307, 3.12.2018, s. 1).

Zákonnosť a správnosť príslušných operácií súvisiacich s účtovnou závierkou

6. víta názor Dvora audítorov, že príjmy súvisiace s účtovnou závierkou za rok 2019 sú zo všetkých významných hľadísk zákonné a správne;

7. vyjadruje znepokojenie nad záporným stanoviskom Dvora audítorov k zákonnosti a správnosti výdavkov vzhľadom na skutočnosť, že výdavky schválené v účtovnej závierke za rok končiaci sa 31. decembra 2019 sú významne poznačené chybami;

8. vyjadruje znepokojenie nad tým, že odhadovaná miera chybovosti presiahla prah významnosti, pričom sa týkala 3,5 % výdavkov schválených v účtovnej závierke ôsmeho, deviateho, desiateho a jedenásteho ERF (v porovnaní s 5,2 % za rok 2018, so 4,5 % v roku 2017, s 3,3 % v roku 2016, 3,8 % v rokoch 2014 a 2015, 3,4 % v roku 2013 a 3 % v roku 2012); konštatuje, že rastúci trend odhadovanej miery chybovosti sa dočasne zastavil; očakáva však, že Komisia sa zamyslí nad základnými príčinami sledu negatívnych stanovísk a podnikne všetky kroky potrebné na ďalšie zníženie odhadovanej miery chybovosti;

9. konštatuje, že podľa odpovede Komisie na záver Dvora audítorov sa najväčšia časť chýb týka nevynaložených výdavkov a že ako sa ukázalo v minulosti, väčšina týchto výdavkov by mohla vzniknúť v neskoršej fáze; vyzýva Komisiu, aby vykonala dôkladné kontroly s cieľom opraviť chyby v čo najväčšej miere;

10. zdôrazňuje, že zo 126 platobných transakcií, ktoré skúmal Dvor audítorov, bolo 37 (alebo 29 %) poznačených chybami; konštatuje, že Dvor audítorov vyčíslil 28 chýb a upravil ich na základe výsledkov štúdie miery zostatkových chýb za rok 2019, ktorú vypracovala Komisia, čo viedlo k odhadovanej miere chybovosti na úrovni 3,5 %;

11. s poľutovaním konštatuje, že typológia zistených chýb je podobná ako v predchádzajúcich rokoch, a to výdavky, ktoré nevznikli (43,6 % v porovnaní s 22,7 % v roku 2018), závažné nedodržiavanie pravidiel verejného obstarávania (22,1 %, zníženie z 27,1 % v roku 2018), neoprávnené výdavky (12,7 %, nárast oproti 4,3 % v roku 2018), miera zostatkových chýb upravená na základe štúdie GR INTPA (9,6 %, nárast oproti 5,4 % v roku 2018), výdavky mimo obdobia vykonávania (6,1 %) a chýbajúce základné podporné dokumenty (5,9 %);

12. vyjadruje hlboké znepokojenie nad opakujúcim sa charakterom týchto chýb; konštatuje, že Komisia zahrnula zistenia Dvora audítorov do svojej analýzy na podporu stratégie kontroly a monitorovania na roky 2020 – 2024 prijatej v júni 2020, ktorej výsledkom je strategický cieľ osobitne zameraný na tieto chyby; nabáda Komisiu, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o svojej výkonnosti v súvislosti s týmto strategickým cieľom, pokiaľ ide o ukazovatele výsledkov alebo výstupov;

13. súhlasí s Dvorom audítorov, že kontroly vykonávané v zahraničí sú stále nedostatočné;

14. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia tak ako v predchádzajúcich rokoch urobila viac chýb v operáciách týkajúcich sa odhadov, grantov, dohôd o príspevku uzatvorených s medzinárodnými organizáciami a dohôd o delegovaní uzatvorených s agentúrami členských štátov pre spoluprácu;

15. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že sa neprijímajú dodatočné opatrenia na zvýšenie kontrol *ex ante*;

Transparentnosť a účinnosť systémov monitorovania a zabezpečenia

16. konštatuje so znepokojením, že v deviatich z 28 prípadov platieb s vyčísliteľnými chybami (32 %) mala Komisia dostatok informácií, aby predišla chybám alebo ich odhalila a opravila pred schválením výdavkov; vyzýva Komisiu, aby podstatne zlepšila svoje postupy overovania zákonnosti a správnosti operácií a aby zabezpečila náležité sledovanie overovaní; vyjadruje poľutovanie nad tým, že toto nedostatočné overovanie je podobné ako v predchádzajúcich rokoch;

17. domnieva sa, že monitorovacie činnosti budú účinnejšie, ak sa informácie od Komisie budú pravidelne zverejňovať a vopred sa poskytnú orgánu udeľujúcemu absolutórium;

18. konštatuje, že Dvor audítorov zistil, že Komisia a jej partneri pre implementáciu urobili viac chýb v operáciách týkajúcich sa programových odhadov, grantov, dohôd o príspevku uzatvorených s medzinárodnými organizáciami a dohôd o delegovaní uzatvorených s agentúrami členských štátov EÚ pre spoluprácu ako pri iných formách podpory, napr. týkajúcich sa zákaziek na práce, tovar alebo služby; konštatuje, že zo 65 kontrolovaných operácií tohto typu, ktoré Dvor audítorov skúmal, bolo 25 (38 %) ovplyvnených vyčísliteľnými chybami, čo predstavovalo 71,7 % odhadovanej miery chybovosti; vyzýva Komisiu, aby zverejnila komplexné, aktualizované a podrobné informácie o financovaných projektoch a príjemcoch, posilnila svoj prístup založený na riziku a investovala kontrolné kapacity do oblastí, ktoré sú náchylnejšie na chyby;

19. vyzýva Komisiu, aby sa držala vopred stanoveného formátu pre komunikáciu medzi partnerskými krajinami, príjemcami prostriedkov z ERF a Úniou s cieľom znížiť počet chýb, ktoré zistil Dvor audítorov;

20. je znepokojený pripomienkou Dvora audítorov, že frekvencia zistených chýb vrátane chýb v konečných výkazoch nákladov, ktoré boli predtým predmetom *ex ante* vonkajších auditov a overovania výdavkov, poukazuje rovnako ako v predchádzajúcich rokoch na nedostatky v týchto kontrolách; so znepokojením konštatuje, že to nie je problematické len z hľadiska účinnosti kontrol, ale aj z hľadiska efektívnosti systému riadenia a kontroly, pretože vykonané kontroly nezabránili chybám ani ich neopravili; opakovane vyjadruje očakávanie, že systém kontroly bude prísnejší, a vyzýva GR INTPA, aby pokračovalo v úsilí o zlepšenie posudzovania účinnosti aj efektívnosti svojho systému kontroly tak, že určí kľúčové ukazovatele výkonnosti pre obe tieto oblasti, stanoví realistické a ambiciózne ciele a bude monitorovať a zlepšovať svoj systém kontroly; ďalej vyzýva Komisiu, aby vytvorila platformu pre projekty financované z ERF podľa jednotlivých krajín, ktorá by sa zameriavala na konečných príjemcov, všeobecné a konkrétne ciele projektu a predovšetkým na ich praktické výsledky z hľadiska požadovaného zvýšenia indexov rozvoja;

21. berie na vedomie ôsmu štúdiu GR INTPA o zostatkovej miere chybovosti, ktorej výsledkom bola zostatková miera chybovosti na úrovni 1,13 % oproti 0,85 % v roku 2018, čo je pod 2 % prahom významnosti stanoveným Komisiou; berie na vedomie pripomienku Dvora audítorov, že zostatkovú mieru chybovosti narúšajú štyri hlavné faktory, čo prispieva k podceneniu zostatkovej miery chybovosti, a to nedostatočné pokrytie určitých aspektov postupov verejného obstarávania, veľmi nízky počet kontrol na mieste v krajine realizácie projektu, ktorý je nedostatočný na odhalenie chýb, ktoré nie sú zjavné v dokumentoch, metóda určovania zostatkovej miery chybovosti, čo vedie k miere, ktorá nemusí nevyhnutne odrážať skutočné zostatkové chyby, a možné nadmerné spoliehanie sa na predchádzajúce kontroly, čo je v rozpore s účelom štúdie o zostatkovej miere chybovosti, ktorým je identifikovať chyby, ktoré práve tieto kontroly neodhalili; vyzýva GR INTPA, aby podobne ako v predchádzajúcich rokoch spolupracovalo s Dvorom audítorov a riešilo tieto otázky prostredníctvom aktualizácie metodiky a dôkladnejšej realizácie budúcoročnej štúdie o zostatkovej miere chybovosti;

22. so znepokojením berie na vedomie vyhlásenie Dvora audítorov, že absencia výhrad vo výročnej správe o činnosti za rok 2019 je neodôvodnená; ďalej berie na vedomie úvahu Dvora audítorov, že to vyplýva najmä z obmedzení štúdie o zostatkovej miere chybovosti a čiastočne zo zavedenia pravidla „de minimis“, podľa ktorého výhrada nie je potrebná, ak by jednotlivá výdavková oblasť, na ktorú by sa vzťahovala, predstavovala menej než 5 % celkových platieb a jej finančný dosah by nepresiahol 5 miliónov EUR; konštatuje, že v dôsledku toho sa výhrady už nevydávajú v niektorých prípadoch, keď sa vydali v predchádzajúcich rokoch, a to aj v prípade, že zodpovedajúce riziko pretrváva a chyby zostávajú rovnaké; pripomína, že výhrada je základným prvkom reťazca zodpovednosti, a preto predstavuje preventívny nástroj transparentnosti pri budovaní reťazca vierohodnosti GR INTPA, ktorý odráža pretrvávajúce výzvy a nedostatky, ktoré zostali alebo sa vyskytujú v ústredí alebo delegáciách Únie;

23. konštatuje, že v roku 2019 neboli vznesené žiadne výhrady, okrem iného uplatnením prahovej hodnoty de minimis pri výhradách; ďalej konštatuje, že GR INTPA začlenilo nevykonané opatrenia na základe výhrad z predchádzajúcich výročných správ o činnosti do jedného akčného plánu na posilnenie kontrolného systému, pričom osobitnú pozornosť venovalo vysokorizikovým oblastiam, ako sú granty v rámci priameho a nepriameho riadenia, programové odhady v rámci nepriameho riadenia s prijímateľskými krajinami, nepriame riadenie s tretími organizáciami a prierezové opatrenia;

24. konštatuje, že v roku 2019 prebiehalo 19 vyšetrovaní podvodov, čo je rovnaký počet ako v roku 2018;

25. víta aktualizáciu stratégie GR INTPA na boj proti podvodom v roku 2019, ktorej cieľom bolo zdôrazniť úlohu systému včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) ako nástroja na ukladanie sankcií za podvody, a nabáda GR INTPA, aby naďalej zvyšovalo informovanosť svojich zamestnancov o tomto systéme a úzko spolupracovalo s Generálnym riaditeľstvom Komisie pre rozpočet a s panelom EDES pri oznamovaní prípadov registrácie v EDES, najmä po ukončení 19 prebiehajúcich vyšetrovaní podvodov;

26. s uspokojením berie na vedomie pokračujúci záväzok Spojeného kráľovstva uhradiť všetky svoje záväzky vyplývajúce zo súčasného viacročného finančného rámca a predchádzajúcich finančných výhľadov, ako keby bolo stále členským štátom, ako sa uvádza v Dohode o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „dohoda o vystúpení“); konštatuje ďalej, že podľa dohody o vystúpení je Spojené kráľovstvo naďalej stranou ERF, a to až do ukončenia 11. ERF a všetkých predchádzajúcich neuzavretých ERF, a musí v tomto ohľade plniť rovnaké povinnosti ako členské štáty podľa vnútornej dohody, ktorou bol zriadený, ako aj povinnosti vyplývajúce z predchádzajúcich ERF až do ich uzavretia, a že Spojené kráľovstvo sa môže zúčastňovať na činnosti výboru ERF ako pozorovateľ bez hlasovacieho práva;

27. zdôrazňuje, že je potrebné dodržať všetky záväzky Únie v oblasti financovania rozvoja; vyzýva Komisiu, aby sa vrátila k svojej predchádzajúcej praxi vypracúvania výročných správ o zodpovednosti s cieľom zabezpečiť transparentnosť a efektívnosť výdavkov Únie a aby sa v týchto správach zamerala skôr na pokrok smerom k základným cieľom, ku ktorým sa Únia zaviazala, než na technické podrobnosti;

Spolupráca s medzinárodnými organizáciami, rozvojovými agentúrami Únie a mimovládnymi organizáciami

28. konštatuje, že po nadobudnutí účinnosti nariadenia o rozpočtových pravidlách v roku 2018 bola 17. apríla 2019 prijatá prepracovaná metodika hodnotenia pilierov; víta nové povinné piliere, ktoré boli pridané do hodnotenia, konkrétne pilier 7: vylúčenie z prístupu k financovaniu, pilier 8: uverejňovanie informácií o príjemcoch a pilier 9: ochrana osobných údajov; víta skutočnosť, že všetky subjekty hodnotené v rámci pilierov boli informované o požiadavke vykonať doplnkové hodnotenie nových pilierov a cieľa, aby boli dokončené do konca roka 2020; vyzýva Komisiu, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o pokroku a výsledkoch;

29. konštatuje, že Komisia vydala nové správy o hodnotení v rámci pilierov v prípade ôsmich subjektov, štyroch medzinárodných organizácií a štyroch národných agentúr, a víta skutočnosť, že výsledok bol vo väčšine prípadov pozitívny a že sa v prípade potreby realizovali plány na zlepšenie; zdôrazňuje význam riadne vykonaných *ex ante* posúdení pilierov, a to z hľadiska kvalitatívneho plnenia očakávaných výsledkov v oblasti rozvoja, ako aj z hľadiska ochrany finančných záujmov Únie;

30. víta, že ERF, DCI a ďalšie nástroje nahradil Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI), pretože umožňuje rozpočtovú kontrolu Parlamentom a podporuje širšie úsilie o spoločnú tvorbu politiky voči tretím krajinám; zdôrazňuje, že dôležitým cieľom spoločného prístupu musí byť oveľa účinnejšia súdržnosť politík v záujme rozvoja (PCD); zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľov účinnosti pomoci treba vynaložiť ešte väčšie úsilie o dodržiavanie zásad PCD, najmä pokiaľ ide o politiky Únie, najmä v oblasti obchodu, poľnohospodárstva, rybárstva, životného prostredia, klímy, migrácie a jej zahraničnú a bezpečnostnú politiku; požaduje systematické riešenie identifikovaných problémov PCD v rámci posúdení vplyvu, konzultácií medzi útvarmi a mechanizmov vykonávania a monitorovania s cieľom prispieť k zvýšeniu efektívnosti plnenia cieľov rozvojovej politiky Únie v súlade s článkom 208 ZFEÚ; v tejto súvislosti opakuje svoju výzvu na hĺbkovú analýzu vplyvu dohôd o hospodárskom partnerstve na miestne hospodárstva a obchod v rámci regiónu s cieľom riešiť obavy týkajúce sa ich vykonávania, pokiaľ ide o regionálnu integráciu a industrializáciu;

31. opätovne zdôrazňuje, že v súlade s platnými právnymi predpismi Únie treba zabezpečiť úplnú transparentnosť a prístup k údajom o projektoch realizovaných medzinárodnými organizáciami a organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj zabezpečiť jasné pravidlá, ktorými sa bude riadiť kontrola a monitorovanie;

32. pripomína, že subjekty poverené implementovaním finančných prostriedkov Únie musia vo všeobecnosti dodržiavať zásady správneho finančného riadenia a transparentnosti; zdôrazňuje, že každý subjekt musí plne prispievať k ochrane finančných záujmov Únie a že na získanie finančných prostriedkov musí poskytnúť potrebné práva a prístup, ktoré na tento účel vyžadujú zodpovedný povoľujúci úradník, Dvor audítorov a Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF); v tejto súvislosti berie na vedomie ťažkosti, ktoré mal Dvor audítorov pri získavaní víz na riadne ohlásenú a plánovanú cestu do Burundi na účel kontrol projektov na mieste, a z toho vyplývajúce obmedzenia pre Dvor audítorov; vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), aby nastolili túto otázku a pripomenuli svojim partnerom v Burundi ich povinnosti ako príjemcov finančných prostriedkov Únie;

33. poznamenáva, že stále je potrebný systematickejší prístup k oznamovaniu činností financovaných z grantov Únie, aby sa zvýšila viditeľnosť Únie a posilnila transparentnosť, zodpovednosť a náležitá starostlivosť v oblasti ľudských práv v celom reťazci financovania; vyzýva Komisiu, aby v rámcových dohodách zaviedla povinnosť vedúcej agentúry zabezpečiť zviditeľnenie Únie pri projektoch s viacerými darcami; vyzýva Komisiu, aby vykonala kontroly na mieste na základe vzoriek niekoľko rokov po ukončení spolufinancovaných projektov s cieľom skontrolovať trvalý vplyv intervencií ERF a podniknúť potrebné kroky na zabezpečenie dlhodobých vplyvov jej operácií;

Rozpočtová podpora EÚ

34. konštatuje, že príspevok ERF na činnosti rozpočtovej podpory v roku 2019 dosiahol 790,3 milióna EUR (v porovnaní s 881,9 milióna EUR v roku 2018), z čoho 366,8 milióna EUR predstavovali nové záväzky (v porovnaní s 858,6 milióna EUR v roku 2018), pričom geografické pokrytie sa vzťahovalo na 55 partnerských krajín, čo predstavuje 82 zmlúv o rozpočtovej podpore (o 14 menej ako v roku 2018); konštatuje, že pre zámorské krajiny a územia (ZKÚ) bolo prostredníctvom ERF 12 krajinám vyplatených 70 miliónov EUR (v porovnaní s 92,9 milióna EUR v roku 2018), čo predstavuje 13 zmlúv o rozpočtovej podpore;

35. s uznaním konštatuje, že subsaharská Afrika je stále najväčším príjemcom rozpočtovej podpory s podielom 36 %; so znepokojením poznamenáva, že podiel krajín s nízkymi príjmami sa zvýšil na 32 % (v porovnaní s 38 % v roku 2018) a že krajiny s nižším stredným príjmom, ktoré predstavujú 47 % celkových prebiehajúcich záväzkov, sú najväčšími príjemcami rozpočtovej podpory;

36. pripomína, že cieľom rozpočtovej podpory je posilniť partnerstvo s partnerskými krajinami Únie, podporiť udržateľný rozvoj, odstrániť chudobu, znížiť nerovnosti a upevniť mier a demokraciu, a v konečnom dôsledku prispieť k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja; konštatuje, že rozpočtová podpora Únie sa musí riadiť medzinárodne dohodnutými zásadami účinnosti, ktoré boli prijaté v Pusane, ako je vlastná zodpovednosť partnerských krajín, dôraz na výsledky, inkluzívnosť a zodpovednosť; zdôrazňuje, že rozpočtová podpora tým, že posilňuje transparentnosť a dobrú správu vecí verejných, prispieva aj k boju proti korupcii a podvodom;

37. konštatuje, že pokiaľ ide o relatívny príspevok k cieľom udržateľného rozvoja, programy rozpočtovej podpory výrazne prispievajú k plneniu cieľa udržateľného rozvoja č. 16 (mier, spravodlivosť a správa vecí verejných), cieľa č. 17 (partnerstvá), cieľa č. 5 (rodová rovnosť) a cieľa č. 1 (odstránenie chudoby); víta silný viacrozmerný rozsah programov rozpočtovej podpory a domnieva sa, že by mali podporovať podnikanie a súkromné iniciatívy s cieľom stimulovať hospodársky a sociálny rozvoj, ako sa uvádza v cieli trvalo udržateľného rozvoja č. 9 (budovanie odolnej infraštruktúry, podpora inkluzívnej a udržateľnej industrializácie a podpora inovácií) a č. 17 (posilnenie prostriedkov vykonávania a oživenie globálneho partnerstva pre trvalo udržateľný rozvoj);

38. berie na vedomie, že v afrických, karibských a tichomorských krajinách a zámorských krajinách a územiach sa platby podobne ako v minulých rokoch vyplácajú najmä prostredníctvom fixných tranží; pripomína svoju pozíciu, že variabilné tranže by mohli poskytnúť lepší pákový efekt na prehĺbenie politického dialógu s partnerskými krajinami o hlavných reformách, ktoré treba uskutočniť;

39. opätovne však vyzýva GR INTPA, aby vo svojom politickom dialógu prísne posudzovalo riziká spojené s vyhýbaním sa daňovým povinnostiam právnických osôb, daňovými únikmi a nezákonnými finančnými tokmi postihujúcimi najmä rozvojové krajiny; nabáda GR INTPA, aby posúdilo fiškálny vplyv a pomohlo stanoviť konkrétne zamerané investičné ciele;

40. domnieva sa, že posúdenie potrieb v súvislosti s programovaním NDICI by malo zohľadňovať dlhovú situáciu krajín a to, ako táto situácia ovplyvňuje možnosti plnenia cieľov udržateľného rozvoja; zdôrazňuje, že je potrebné, aby darcovia uprednostnili financovanie založené na grantoch ako štandardnú možnosť, najmä pre najmenej rozvinuté krajiny, a aby pred grantmi neuprednostňovali kombinované financovanie, záruky alebo akékoľvek úvery, ktoré by mohli zvýšiť dlhové zaťaženie; naliehavo vyzýva Úniu a členské štáty, aby ako prvý krok a na dôvažok k svojim prísľubom týkajúcim sa moratória na dlh vypracovali novú iniciatívu týkajúcu sa dlhovej úľavy pre vysoko zadlžené chudobné krajiny; v širšom zmysle vyzýva na vytvorenie multilaterálneho mechanizmu riešenia dlhov s cieľom riešiť tak vplyv krízy, ako aj finančné požiadavky Agendy 2030;

Výkonnosť

41. víta výsledky dosiahnuté v súvislosti so zámerom inkluzívnych verejných politík na podporu spoločného rastu a na pomoc pri riešení sociálnych alebo geografických rozdielov (cieľ udržateľného rozvoja č. 10), pričom zo štatistík vyplýva, že podiel najchudobnejších 40 % obyvateľstva na príjmoch v krajinách prijímajúcich rozpočtovú podporu Únie sa v rokoch 2004 až 2019 zvýšil z 15,6 % na 17,4 % hrubého národného dôchodku, zatiaľ čo v iných rozvojových alebo rozvíjajúcich sa krajinách sa mierne znížil; domnieva sa tiež, že je nevyhnutné zvýšiť informovanosť miestnych partnerov o rastúcom význame súkromných partnerov v hospodárskom, sociálnom a územnom rozvoji;

42. uznáva, že Komisia vo svojich usmerneniach pre programovanie NDICI kladie dôraz na ciele udržateľného rozvoja, posilnenú spoluprácu s miestnymi partnermi a konzultácie v teréne, a očakáva, že tieto otázky sa v plnej miere premietnu do programov tak, aby NDICI aktívne prispieval k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja a k úplnému vykonávaniu Agendy 2030; požaduje riadne plnenie horizontálnych výdavkových cieľov stanovených v nástroji NDICI a podávanie správ o nich, najmä pokiaľ ide o cieľ výdavkov súvisiacich s biodiverzitou, ktorý nie je samostatným cieľom v rámci NDICI, ale má prispieť k celkovému cieľu viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 v oblasti biodiverzity, s ambíciou vyčleniť 7,5 % ročných výdavkov na ciele v oblasti biodiverzity v roku 2024 a 10 % ročných výdavkov na ciele v oblasti biodiverzity v rokoch 2026 a 2027;

43. víta výsledky dosiahnuté vďaka príspevku Únie k cieľu udržateľného rozvoja č. 16 v rámci úsilia o kontrolu korupcie, pričom podľa celosvetových ukazovateľov správy vecí verejných dosahujú krajiny, ktoré dostávajú rozpočtovú podporu, pri kontrole korupcie lepšie výsledky ako iné rozvojové alebo rýchlo sa rozvíjajúce krajiny (s priemerným výsledkom -0,35 v porovnaní s -0,56 v roku 2019) a trend v týchto krajinách sa postupom času zlepšuje (v porovnaní s -0,50 v roku 2005);

44. víta výsledky dosiahnuté mobilizáciou domácich príjmov ako súčasť príspevku Únie na cieľ udržateľného rozvoja č. 17 (partnerstvá), kde podľa údajov Medzinárodného menového fondu africké krajiny, v ktorých Komisia zaviedla ukazovatele mobilizácie domácich príjmov ako súčasť programov rozpočtovej podpory, zaznamenali zvýšenie pomeru zdanenia a hrubého domáceho produktu o 2 percentuálne body;

45. vyzýva na dôkladné monitorovanie a dôkladný politický dialóg s partnerskými krajinami, pokiaľ ide o ciele, pokrok pri dosahovaní dohodnutých výsledkov a ukazovatele výkonnosti; opätovne vyzýva Komisiu, aby lepšie vymedzila a merala očakávaný vplyv na rozvoj, a najmä aby zlepšila kontrolný mechanizmus, pokiaľ ide o správanie prijímateľského štátu v oblasti korupcie, dodržiavania ľudských práv, dobrej správy vecí verejných a demokracie; zdôrazňuje potrebu zapojiť do tohto strategického dialógu súkromný sektor; je naďalej hlboko znepokojený tým, ako by sa mohla použiť rozpočtová podpora Únie v prijímajúcich krajinách, v ktorých nie je žiadna alebo len obmedzená demokratická kontrola;

46. opakovane vyzýva Komisiu, aby vykonala hodnotenie dlhodobých prebiehajúcich projektov financovaných z ERF podľa jednotlivých krajín s cieľom preukázať, aký je skutočný vplyv desaťročí investovania Únie na príslušnú krajinu a ako účinne tieto investície prispeli k hospodárskemu, sociálnemu a udržateľnému rozvoju prijímajúcich krajín; vyzýva Komisiu, aby v budúcnosti obmedzila alebo ukončila financovanie neefektívnych projektov;

47. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Dvor audítorov nezahrnul výkonnosť ERF do kapitoly 6 svojej správy o výkonnosti rozpočtu EÚ nazvanej Globálna Európa; víta začlenenie bodu o výkonnosti ERF do výročnej správy Dvora audítorov; konštatuje, že táto správa obsahuje individuálne pripomienky k projektom; so znepokojením berie na vedomie zistenie Dvora audítorov, že v niektorých prípadoch bola ohrozená efektívnosť a účinnosť pozorovaných opatrení; vyzýva Komisiu, aby preskúmala jednotlivé projekty, na ktoré sa zameral Dvor audítorov, a aby prijala opatrenia na zabezpečenie plánovaných výsledkov opatrení a na ochranu finančných záujmov Únie; vyzýva Dvor audítorov, aby rozšíril svoju prácu týkajúcu sa výkonnosti ERF;

48. so znepokojením berie na vedomie záver Dvora audítorov v osobitnej správe č. 14/2020 s názvom Rozvojová pomoc EÚ pre Keňu, že plánovanie jedenásteho ERF dostatočne nepreukazuje, že pomoc smeruje tam, kde môže najviac prispieť k zníženiu chudoby; konštatuje najmä, že finančné prostriedky boli rozdelené do mnohých oblastí a že bolo nejasne posúdené, ako by pomoc mohla dosiahnuť kritické množstvo na dosiahnutie významných výsledkov; berie na vedomie odporúčanie Dvora audítorov, aby Komisia a ESVČ posúdili, či by sumy pridelené jednotlivým ústredným sektorom a v rámci nich mohli dosiahnuť dostatočné kritické množstvo na dosiahnutie významných výsledkov, a aby vysvetlili, ako by to mohli dosiahnuť; berie na vedomie, že Komisia a ESVČ toto odporúčanie prijali;

49. s poľutovaním berie na vedomie záver Dvora audítorov, že proces prideľovania finančných prostriedkov Keni nezahŕňal osobitné posúdenie rozvojových prekážok a cieľov krajiny; berie na vedomie odpoveď Komisie a ESVČ, že o objeme finančných prostriedkov sa rozhodlo na základe kombinovaných ukazovateľov, ktorými sa posudzovali mnohé potreby a výkonnostné rozmery v prípade Kene; berie na vedomie, že Dvor audítorov vydal odporúčanie, v ktorom vyzval Komisiu a ESVČ, aby preskúmali metódu Únie na prideľovanie finančných prostriedkov africkým, karibským a tichomorským krajinám s prípadným zapojením Parlamentu, Rady a členských štátov, a víta, že Komisia a ESVČ toto odporúčanie prijali; konštatuje, že Komisia a ESVČ neprijali druhú časť odporúčania, v ktorej sa Komisia a ESVČ vyzývajú, aby zaviedli osobitné podmienky na vytvorenie jasného prepojenia medzi pridelenými finančnými prostriedkami a predchádzajúcou výkonnosťou krajiny a záväzkami vlády v oblasti štrukturálnych reforiem;

50. vyjadruje sklamanie nad tým, že v osobitnej správe Dvora audítorov o rozvojovej pomoci Únie pre Keňu absentuje náležité pochopenie hlavného cieľa rozvojovej politiky Únie, ktorým je znižovanie chudoby, a že Dvor audítorov ani len nekonštatoval existenciu Agendy 2030 OSN, a nad chybnými závermi vyplývajúcimi z týchto závažných opomenutí; pripomína, že podľa organizácie FAO drobní rodinní poľnohospodári produkujú 80 % svetových potravín; v tejto súvislosti vyjadruje znepokojenie nad pozíciou Dvora audítorov týkajúcou sa významného podielu podpory Únie pre kenské poľnohospodárske spoločenstvá v suchých a polosuchých poľnohospodárskych oblastiach a drobných poľnohospodárov a výzvou Dvora audítorov na ďalšiu industrializáciu miestneho agropotravinárskeho sektora, keďže by to mohlo ohroziť potravinovú bezpečnosť a spôsob života týchto komunít;

51. je osobitne znepokojený najmä prípadom cesty Mombasa – Nairobi financovanej prostredníctvom Trustového fondu EÚ pre infraštruktúru v Afrike, ktorý je nástrojom kombinovaného financovania Únie s príspevkami darcov z rozpočtu ERF, niekoľkých členských štátov a EIB; pripomína, že viac ako 100 rodín bolo nútene vysťahovaných zo svojich domovov popri ceste, aby sa umožnili stavebné práce na tomto projekte, a že EIB bolo predložených viac ako 500 sťažností týkajúcich sa porušovania ľudských práv len v súvislosti s týmto projektom vrátane núteného vysťahovania ozbrojenou políciou; vyzýva na pozastavenie tohto projektu, kým sa nepredloží náležité posúdenie vplyvu na ľudské práva; zdôrazňuje, že tento príklad poukazuje na nedostatky, ktoré boli nedávno oznámené v súvislosti s mechanizmami kombinovaného financovania a záruk s cieľom prispieť k cieľom udržateľného rozvoja alebo k vykonávaniu Parížskej dohody o zmene klímy a preukázať finančnú doplnkovosť;

52. vyzýva Komisiu, aby nabádala medzinárodné inštitúcie, najmä v prípade spolufinancovaných iniciatív a iniciatív s účasťou mnohých darcov, aby svoje rámce pre riadenie výsledkov zblížili s príslušnými rámcami Únie;

53. domnieva sa, že lepší dôraz na miestne MSP, súkromný sektor a organizácie občianskej spoločnosti by mal byť hlavnou osou spolupráce pri riadení plánovaných projektov delegácií Únie; zdôrazňuje, že vzhľadom na chýbajúce finančné prostriedky potrebné na dosiahnutie ambicióznych cieľov udržateľného rozvoja musí kľúčovú úlohu pri rozvoji miestnych ekonomík zohrávať strategický dialóg so súkromným sektorom a organizáciami občianskej spoločnosti;

54. domnieva sa, že je potrebná náležitá starostlivosť, aby sa zabezpečila lepšia komunikácia medzi Komisiou, Parlamentom a členskými štátmi, pokiaľ ide o vykonávanie trustového fondu EÚ a dostatočné uverejňovanie informácií, dohľad a audit jeho operácií a výkonnosti; vyzýva Dvor audítorov, aby zvážil audit vplyvu vykonávania trustového fondu EÚ na rozvojovú politiku Únie z hľadiska rozpočtu aj výsledkov; vyzýva preto Komisiu, aby z auditu vyvodila závery a zabezpečila, aby sa financovanie projektov trustového fondu EÚ, ktoré boli neefektívne vykonávané, ukončilo alebo výrazne obmedzilo;

Trustový fond Európskej únie pre Afriku

55. pripomína pravidelnú pozíciu Parlamentu, že Komisia by mala zabezpečiť, aby každý trustový fond zriadený ako nový nástroj rozvoja bol vždy v súlade s celkovými cieľmi stratégie a rozvojovej politiky Únie, t. j. znižovanie a odstraňovanie chudoby;

56. zdôrazňuje, že na to, aby sa splnili politické ciele, sa trustový fond EÚ musí zamerať na základné príčiny destabilizácie, núteného vysídľovania a neregulárnej migrácie prostredníctvom podporovania odolnosti, hospodárskych príležitostí, rovnakých príležitostí, bezpečnosti obyvateľstva a ľudského a sociálneho rozvoja;

Riziká a výzvy súvisiace s implementáciou pomoci z ERF

57. pripomína, že dobrá správa vecí verejných, právny štát a dodržiavanie ľudských práv sú nevyhnutnými predpokladmi účinnosti pomoci; vyzýva Komisiu, aby právny štát a dodržiavanie ľudských práv stanovila za základný predpoklad schválenia finančnej pomoci; vyzýva Komisiu, aby dôslednejšie využívala doložku obsiahnutú vo finančných dohodách s partnerskými krajinami, ktorá Komisii umožňuje pozastaviť alebo vypovedať dohodu v prípade porušenia povinnosti týkajúcej sa dodržiavania ľudských práv, demokratických zásad a právneho štátu (článok 26 ods. 1 všeobecných podmienok);

58. je znepokojený tým, že Komisia odmietla odporúčanie Parlamentu zahrnúť do nasledujúcej výročnej správy o činnosti štruktúrované hodnotenie vplyvu činností ERF; vyzýva Komisiu, aby svoj postoj prehodnotila a vyhovela tejto osobitnej žiadosti Parlamentu;

59. opätovne zdôrazňuje svoje obavy v súvislosti s nesúladom medzi rozpočtovým procesom ERF, v rámci ktorého Parlament nie je zapojený do vytvárania a prideľovania zdrojov ERF, a nevyhnutným procesom vyvodzovania zodpovednosti, keď je Parlament orgánom udeľujúcim absolutórium, s výnimkou investičného nástroja, ktorý spravuje EIB, a preto nespadá do rozsahu auditu.